

INFORMATIONSBLAD

Nummer 1 - 2019 Waggeryds Museiförening

VÄLKOMMEN TILL ÅRSMÖTE

TISDAGEN 26 FEBRUARI KL 18:30

I MAGNISA STUGA

Vi tar sikte på nästa verksamhetsår. Valen är förberedda.

Vem var Sofie Sager?

Anne Johansson och Annika Andersson, pristagare av Sophie Sagers jämställdhetsutmärkelse, berättar.

Museiföreningen bjuder på kaffe.

Välkommen!

Waggeryds Museiförening

Medlemsavgiften för 2019

På årsmötet 2018 fastställdes avgiften till 150 kr. Använd bifogat inbetalningskort eller internetbanken. Skriv ”medlemsavgift” och namn. BG 273-3319 eller Swish 123 552 88 31

Välkommen till ett nytt verksamhetsår!

Waggeryds Museiförening Årsberättelse för verksamhetsåret 2018

Waggeryds Museiförening är genom Jönköpings Läns Hembygdsförbund ansluten till Sveriges Hembygdsförbund. Tillsammans med kommunens åtta hembygdsföreningar ingår Museiföreningen i Vaggeryds kommuns hembygdsråd. Medlemsantalet var vid årsskiftet 303.

Magnisa stuga

Magnisa stuga har under året varit flitigt använd. Camilla Appelqvist som är anställd av Hembygdsrådet har sin arbetsplats i stugan och finns här måndag till torsdag mellan 9.00 – 14.00.

Under hösten 2017 installerade vi fjärrvärme i stugan och byggde in trapphuset till andra våningen. Detta har bidragit till att inomhusklimatet har blivit behagligare och att uppvärmningskostnaderna minskat under 2018. Genom Vaggeryds trädgårdsförenings försorg har en vacker blomsterrabatt prytt Magnisa stugas framsida.

Gota Stream Big Band spelar i Järnvägsparken.

Besökare

Intresset för vårt lördagsfika håller i sig och vid tre tillfällen utökades det med Frimärkets dag, Arkivens dag och musik av spelmansgruppen Granyla. Lågstadiet från Hjortsjöskolan har två gånger i grupper om 12 – 15 elever besökt Magnisa stuga. 250 elever från Fenix kom under en dag på snabbbesök. I smågrupper tittade de in och bekantade sig med stugan. En vacker kväll i maj höll Gotha Stream Big Band konsert för 80 åhörare i parken utanför stugan. Årets Hemvändardag samlade 600 besökare. Arkivens dag lockade 50 besökare och Jul i stugan 40. Stugan har varit uthyrd vid 71 tillfällen. Byarums Hembygdsförening, Vaggeryds Hembygdsråd och Trädgårdsföreningen har årligt hyres-kontrakt. PRO har förlagt sin studieverksamhet till Magnisa stuga. Uthyrningen till privatpersoner ökar.

Verksamheten 2018

Möten och offentliga samlingar

Årsmöte hölls i Magnisa stuga den 22 februari. Lars-Evert Eskilsson visade ”nya bilder” från Gamla Waggeryd. Den 4 april föreläste Lars-Evert Eskilsson på Bäckalyckan om ”Gamla Waggerydsbilder”. 29 maj spelade Gotha Stream Big Band under ledning av Lars Erik Karlsson i Järnvägsparken. På Hemvändardagen 25 augusti visade Carl-Philip Svenssons, Hagafors, sin konstsamling med verk av Sven Ljungberg och Harald Wiberg. Jan Allan Persson med blåsensamble spelade vid två tillfällen och VSOK visade sin 75-årsutställning. Spelmansgruppen Granyla med Ole Frantsen medverkade 29 september vid ett förlängt lördagscafé. Vi deltog i Frimärkets dag 13 oktober, Arkivens dag 17 november och vid julslyktningen 9 december inbjöd vi till Jul i stugan.

Övriga aktiviteter

Tillsammans med Byarums Hembygdsförening har Museiföreningen gett ut en bildalmanacka för 2019. Studiecirkeln om arkivarbete och hembygdsforskning med 11 deltagare har pågått under vår- och hösttermin. Informationsbladet har kommit ut med fyra nummer. Lars-Evert Eskilsson medverkade med en artikelserie om Gamla Waggeryd i skillingaryd.nu. Vid två tillfällen har Evert Melin visade Leif Palms bildspel på Furugården. 31 maj berättade Lars-Evert Eskilsson om Gamla Waggeryd på Furugården och Museiföreningen överlämnade tillsammans med Lions elva böcker av del 2. Lars-Evert Eskilsson har besökt SPF och berättat om Gamla Waggeryd. Under året har vi medverkat till namngivning av gator och kvarter vid utbyggnaden av Västra Strand och nybyggnation i Götarps Hage. Med medel från Grenhestiftelsen har vi bundit in en komplett serie av Byarums Hembygdsförenings Årsskrift. Det blev 13 band. Föreningens hemsida har kommit igång i en ny skepnad och är lätt att nå genom att googla på Waggeryds Museiförening – Hembygd.

Gåvor

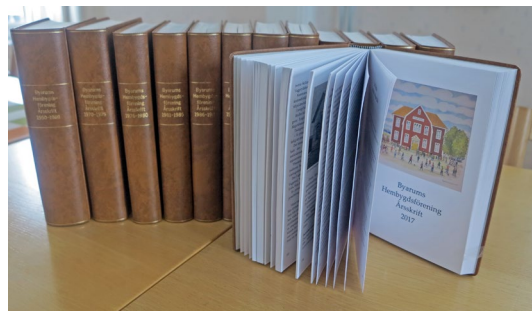
Kent Jonsson, Valdemarsvik har under året överlämnat en Vaggerydstillverkad släde och en hästvagn till Waggeryds Museiförening.

Styrelsen

Styrelsen har under året haft elva protokollförda sammanträden. Ordförande Lars Erik Joakimson, vice ordförande Kurt Andersson, kassör Tomas Johansson, sekreterare Thomas Bergquist, vice sekreterare Lars-Evert Eskilsson, ledamöter Eva Eliasson, Ingemar Gustavsson, Evert Melin, Sven Nord, Elisabeth Sandahl, övriga ersättare Susanne Oskarsson och Ann-Marie Stüffe

Representation

Lars Erik Joakimson ingår i Hembygdsrådets styrelse. I Jönköpings Läns Hembygdsförbunds styrelse är Lars Erik Joakimson ordinarie ledamot.

Waggeryd får elektricitet

När municipalsamhället bildats 1911 var det en viktig uppgift att utveckla den fysiska strukturen på samhället. År 1913 beslutade man därför att upprätta en stadsplan. Civilingenjör Nils Gellerstedt från Stockholm fick uppdraget. Han spelade nog en stor roll i ett växande Sverige eftersom han upprättade stadsplaner på många olika håll i landet. Den nya stadsplanekartan godkändes av municipalstämman den 23 mars 1914. I oktober 1914 sökte Waggeryds municipalsamhälle inträde i stadsförbundet. Den årliga avgiften var 20 kr.

Vid några gator fanns i början på 1900-talet en gatlykta på en trästolpe, i lyktan fanns en fotogenbrännare. Gatlyktan på vänstra bilden, från omkring 1910, är placerad i hörnet Kapellgatan/Häradsvägen. Östra Torget ses till höger. Fotot till höger är taget några år senare. Där ses till vänster ett sågverk, ett litet hus med generator och till höger Waggeryds kvarn. Ägare Anders Magnusson.

År 1913 tog municipalstämman ett beslut att sätta upp tolv elektriska lampor på lämpliga ställen till en kostnad av 300 kr. Styrkan på varje lampa skulle motsvara 100 normalljus. Husägarna intill varje lampa skulle se till att lamporna tändes kl. 22 varje vardagskväll, kl. 22.30 på sön- och helgdagar (man angav inte tiden som kl. 22 utan som kl.10 på kvällen). Lamporna skulle släckas innan dagsljus inträdde. Ledningar till strömbrytare skulle indragas till husägarnas förstuga.

Det var K. F. Eriksson och Anders Magnusson som till slut fick tillstånd att sätta upp luftledningar för elektrisk ström. Oisolerade kopparledningar drogs över samhället. De hade fått avslag 1912 eftersom stadsplanen då inte var klar. Karl Fritiof Eriksson, född i Hjelmeryd 1875, och Anders Magnusson, född i Tofteryd 1869, kan kallas elektricitetens pionjärer i Waggeryd. Anders Magnusson tillträdde 1908 som kvarn- och sågägare och anskaffade då en vattenturbin med likströmsgenerator. K. F. Eriksson kom till Waggeryd omkring sekelskiftet och arbetade till en början som maskinist på privatägda Waggeryds elektricitetsverk, som låg vid nuvarande räddningsstationen. Både vagnfabrikören C. Svensson och bankdirektören August Svensson har varit delägare till elverket. Från omkring 1915 var det Eriksson och Magnusson som ägde det.

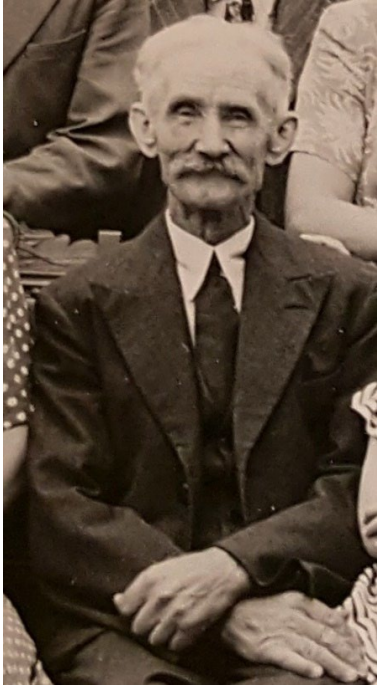
Anders Magnusson bodde med sin stora familj i det lilla huset på nuvarande Götaforsvägen 38. Det blev för litet för familjen, därför byggde han 1915 huset Vidhult på andra sidan vägen. Familjen flyttade 1918 till Sjöaryd, Tofteryd. Då hade Emilia och Anders Magnusson tio barn, ytterligare en son föddes i Sjöaryd. Göte Magnusson, som senare bodde i Bäck, var en av sönerna i familjen. I Waggeryd finns idag ättlingar till Anders Magnusson. Kristina Nilsson, gift med Peter Nilsson, bor intill den kvarn hennes farfar drev. Kristinas far, Hugo Andersson, bodde i Skillingaryd.

K. F. Eriksson gifte sig 1902 med Agnes Söderström. Hon var syster till Karl Söderström, som var maskinist vid Waggeryds elektricitetsverk, precis som K. F. var till en början. Paret Eriksson fick tre barn, Göte och tvillingarna Olle och Stina. Olle avled 1931 i lungtuberkulos, 19 år gammal. Agnes och K. F. fick, såvitt är känt, inga barnbarn. Waggeryds Elektriska Byrå startades av K. F. Eriksson år 1918 i P. A. Larssons hus.

Fyra år senare byggde han Linnégatan 6, det som senare blev Härlings manufakturaffär. Han flyttade då elbyrån dit och hade sin verksamhet där i fem år tills han 1927 byggde ett nytt hus på nuvarande adressen Östergatan 5. Elbyrån såldes 1948 till Arnold Lindsten. K. F. Eriksson handlade också med antikviteter.

Municipalsamhället köpte 1918 Waggeryds elektricitetsverk. K. F. Eriksson startade då sin elbyrå och hjälpte till att elektrifiera industrierna i samhället. Även Anders Magnussons vattenkraftverk inköptes, priset var 65000 kr. Detta motsvarar år 2019 cirka 1,3 miljoner kronor. För detta belopp fick samhället kvarn, såg, inventarier, ledningsnät och fastigheter. Anders Magnusson flyttade 1918 med sin familj till Sjöaryd.

Anders Magnusson i 80-årsåldern och K. F. Eriksson. Han avled 1963.

Lars-Evert Eskilsson

Är du intresserad av trädgårdsarbete?

Tillsammans med Vaggeryds Trädgårdsförening försöker Museiföreningen hålla trädgården runt Magnisa stuga blommande och vårdad. Trädgårdsföreningen hjälper oss med vår- och sommarrabatt på framsidan och Museiföreningen ansvarar för övriga rabatter. Vi söker någon/några som tillsammans med styrelsen vill jobba med skötsel och utveckling av vår trädgård. Hör av dig till Lars Erik Joakimson tel. 070 290 61 64 eller någon annan i vår styrelse.

Sånger och bilder från Gamla Waggeryd

Onsdagen 10 april kl 19.00 på Bäckalyckan
Clifford Ling sjunger och Lars Evert Eskilsson berättar om "gamla Waggeryd"